

Într-adevăr, ca și alură, glasul galezului este un colos impunător, monolitic, sudat, închegat, ceea ce înseamnă că posedă o rară egalitate între registre, într-un ambitus complet ce pornește de la sunetele grave consistente și până la cele acute. Țesăturile vocale ale partiturilor din program au fost centrale, în larga lor majoritate, au comportat doar trei-patru sunete înalte, însă cel din urmă (pentru „The Green Eyed Dragon” de Newman), fulminant, copleșitor, a zguduit Ateneul din temelii. Secretul carierei lui Bryn Terfel pornește de aici, din masivitatea glasului și din omogenitatea stupefiantă. Desigur, culoarea caldă, plămădirea cu sens a desenelor melodice, înțelegerea textului, expresivitatea amănunțită, nuanțele, tehnica respirației lungi s-au adăugat darurilor native și i-au configurat interpretarea.

Nu în ultimul rând, Bryn Terfel este un „charmeur”, un comunicator apropiat cu publicul căruia, la concert, i-a prezentat cu umor piesele mai puțin cunoscute și a interpretat ca un adevărat „showman” primul bis, cerut cu insistență, „If I were a rich man” din musicalul „Fiddler on the roof” de Jerry Bock.

Sunt convins că și serenada „Deh vieni alla finestra”, cântată de Don Giovanni în opera omonimă mozartiană, deși puternic parodiată (fapt rar întâlnit într-un asemenea ambient), a fost acceptată de puriști. Cuceritorul Bryn Terfel!

Czech Philharmonic Orchestra, dirijor Cristian Măcelaru, Valentin Răduțiu (Violoncel)

Primele trei piese au fost interpretate în limba galeză, cu expresii descriptive eroice surprinzătoare în „Cân yr Arad Goch” (Idris Lewis), dar gânditoare, susținute de rafinate moliciuni în pianissimo („Sul y Blodau” – Owen Williams) și articulări solide („Y Cymro” – Meirion Williams). Programul primei părți a continuat în limba engleză cu o selecție din „The songs of travel” de cunoscutul Ralph Vaughan Williams, pe versuri de Robert Louis Stevenson (patru lieduri în care remarca merge către modelări ale desenului melodic, poetică îngemănată cu autoritatea cântului), urmată de un florilegiu aparținând ciclului tradițional „The Celtic Islands”, plin de contraste între amploarea sonoră, accentuată câteodată violent și tentele în „mezzavoce”. Paleta de culori a glasului lui Bryn Terfel pare fără limite. (Artistul a onorat și partea din public aflată în spatele său, pe scenă, oferindu-i cântecul „Suo Gân”).

Hotărât lucru, Terfel este un desăvârșit plastician, creator de imagini impregnate cu sentimente, fapt dovedit și prin tălmăcirea buchetului de cântece tradiționale galice (Bryan Davies), prin opusurile lui Schumann (balada „Belsazar”, op. 57, liedul „Mein Wagen rollet langsam”, ambele pe versuri de Heine) sau Schubert (cinci lieduri). Subtilitățile au guvernat la tot pasul, cu inteligență.

Încheiată oficial cu selecția dedicată lui John Charles Thomas (Rasbach - „Trees”, Kelley - „Home of the range”, Malotte - Lord’s Prayer”, Newman - „The Green Eyed Dragon”), serata a fost o demonstrație de voce, artă și versatilitate. A acompaniat la pian, cu maximă implicare în textura sonoră, Malcolm Martineau, foarte cunoscut partener al multor vedete lirice.

După recital, reflectând la înzestrările de glas ale lui Bryn Terfel, la virtuțile sale interpretative, m-am gândit la rolul Oedipe. De ce n-ar face pasul?

Costin POPA

Concert extraordinar

Renumita Czech Philharmonic Orchestra din Praga (1896) a susținut - miercuri 6 septembrie a.c., un mare concert festiv la Ateneul Roman, sub bagheta celebrului dirijor american de origine română Cristian Măcelaru. Sala era arhiplină, cu un public nerăbdător, ce fremăta în așteptarea unui program de zile mari! În februarie 2012, dirijorul Cristian Măcelaru, înlocuindu-l în ultimul moment pe Pierre Boulez la pupitrul Orchestrei Simfonice din Chicago, s-a lansat extraordinar! În prezent, după diferite premii internaționale obținute, este dirijor al Orchestrei Simfonice din Philadelphia.

Ab initio, Orchestra Simfonică din Praga a interpretat cu multă pasiune și delicatețe *Suita a III-a*, în *Re Major op.27 Săteasca* (1938), de George Enescu, o trecere autobiografică peste timp, una dintre cele mai complexe compoziții, fiind și printre cele mai îndrăgite. Scrisă după *Simfonia a III-a* (1916-19) și opera *Cedipe* (1910-31), fragmentele melodice au puncte de plecare din melosul românesc, exprimate în limbaj personal, de felul celor din *Sonata a III-a pentru pian și vioară* și *Sonata a II-a pentru pian și violoncel*. Heterofonia conduce maniera polifonică a lucrării pe principiul desfășurării simultane. Dirijorul Cristian Măcelaru a construit magistral *Suita*, de la acorduri fine, ilustrând „trăire autentică în vis” - vezi și clusters pe alamă cu surdină, momente aproape onomatopoeice - zborul cocorilor, etc., până la acordurile masive, glorioase, apoteotice, din finalul *Dansuri țărănești*. El a reliefat deosebit contrastele de lumină și întuneric focalizate pe diferite momente solo sau grupuri de instrumente, evidențiind transparență sonoră, rafinament și sensibilitate.

Ab secundo, tânărul violoncelist de origine română Valentin Răduțiu (München, 1986), laureat al concursurilor internaționale *Karl Davidov* din Riga, *George Enescu*, etc., cu un frumos, deja, palmares internațional de concerte - cântă pe un violoncel *Francesco Rugeri* (Cremona, 1686), ne-a convins în interpretarea *Concertului no.1 op.107* (1959), în Mi bemol Major de Dmitri Șostakovici. Considerat în perioada respectivă cel mai dificil concert pentru violoncel, scris pentru prietenul său Mstislav Rostropovich, lucrarea este construită pe tema derivată din numele compozitorului *DSCH*. Ideea revine obsesiv, pe tot parcursul lucrării - modificată chiar și în partea a II-a *Moderato*, dând concertului o organizare ciclică. Intervalele, ritmul și forma motivului sunt continuu distorsionate și re-formează întreaga lucrare. Mișcarea a treia - *Cadenza*, ce reprezintă o secțiune în sine, și a patra - *Allegro con motto* sunt cântate continuu, opusul terminându-se pe o sonoritate dată de timpani. Maniera deosebită de a exprima mesajul muzicii, măiestria tehnică și modul dinamic și plin de *pathos* exprimat, a câștigat simpatia publicului, care a izbucnit în aplauze.

La bis, interpretul a cântat *Sarabanda* din *Suita no.3* în Do Major. După un concert modern este mai dificil să interpretezi Bach...

Ab tertio, încheierea triumfală a concertului, ce a fost dată de *Simfonia a VIII-a op.88* în Sol Major (1889) de Antonin Dvořák (care a fost și primul dirijor al Czech Philharmonic Orchestra), a transmis auditorilor încântare și sărbătoare! Toate mișcările simfoniei prezintă o varietate remarcabilă de teme, majoritatea bazate pe materialul bohemian. Emoțional, simfonia păstrează din suflul *Pastoralei* de Beethoven, cu o muzică inspirată de peisajele liniștite dintr-o zi de vară, întrerupte de o furtună. Prima mișcare se deschide cu o temă lirică la cello, corni, clarinete, fagot și tromboni, viole și bas, în pizz. Acestea deschid drumul unei melodii la flaut „cântec de păsări”. Dezvoltarea se bazează pe elemente tumultuoase de furtună cu explozii sonore, peste care apar cele liniștitoare, chiar vesele, din peisajele bohemiene. Peste liniștea melancolică din *Adagio* apar tresăriri, peste care se derulează un solo de vioară, de influență populară. Cea mai mare parte a celei de-a treia mișcări este un vals melancolic. Nu este tipicul menuet sau scherzo, ci un *intermezzo*, asemănător celor de Brahms. Trio-ul este un dans bohemian, în feerie. Finalul începe cu sonorități de alamă, dar nu pentru luptă, ci pentru un dans popular. Variațiile diferă mult în caracter: unele sunt lente iar altele rapide, chiar zgomotoase, amintind parcă de o fanfară a satului, în a cărei muzică se infiltrează și melancolii. Dirijorul Cristian Măcelaru a condus cu un gest generos și elegant, impetuos, dinamic, detaliat cu meticulozitate extremă, fantezie și bun gust. Locul său se află printre marii dirijori ai timpului nostru!

Marcel SPINEI

O formație atipică de baroc și jazz

Se numește „L'Arpeggiata” și, după program, Händel și Vivaldi, a părut barocă, dar cum unele piese erau denumite improvizații, se puteau deschide porți neașteptate. Surprinderea a fost mare când „swing”-ul de jazz și-a făcut loc în tălmăcirea paginilor orchestrale. Ne aflăm în fața unei „crossover music”, posibilă de redat datorită unor instrumentiști de excepție, printre care excelenții Gianluigi

uverturi (oratoriul „Solomon”, opera „Alcina” de Händel), inclusiv cu Concertul pentru coarde și continuo în sol minor RV 157 de Vivaldi, a creat o atmosferă plină de farmec, în care cei prezenți erau chemați să accepte formula. Indiferent de decizie, sunt convins că toți au fost impresionați de profesionalismul orchestrei, al individualităților instrumentale remarcabile, virtuoză, cu dublă specializare, baroc, jazz și nu numai. Am descoperit și sunuri africane, iar la final ritmuri gen pop-rock.

Poate că un asemenea proiect nu ar fi fost posibil și atractiv, dacă nu i-ar fi avut cap de afiș pe renumitul contratenor Philippe Jaroussky și pe soprana Céline Scheen, mai puțin cunoscută la noi. Două glasuri de excepție, doi demni reprezentanți ai culturii vocale baroce.

Pentru Jaroussky, delicatețea sopranelor este pusă în slujba expresiei evocatoare, duioase, descriptive. Lamento-urile au implorație pasională transpusă în rugă, legato-ul este prelung, grație unei tehnici ideale de respirație. Virtuozitatea vine pe aripi învolburate, ornamentațiile, gamele cromatice au viteză amețitoare. Măiestrie dusă la extrem.

În coordonate similare, Céline Scheen, cu glas chiar mai rotund decât al contratenorului, a expus desene elegante, contemplative, iar lamento-urile au venit cu nuanțări extreme, prin vocalizări în cânt „spianato di grazia”, esență barocă, preluată de belcantiști mai târziu. Finețea de sunet a dominat.

Dialogurile celor doi au frizat armonizarea sonoră ideală, rafinamentele îngemănate, dialogurile și accentuările delicate, împletirile afectuoase. Sublimă artă vocală.

La final, o mărturisire. Cu excepția secvențelor vocale, nu am vibrat la ceea ce s-a titrat „Händel goes wild” („Händel se dezlănțuie”), chiar dacă însuși Jaroussky a numit „L'Arpeggiata” - „A crazy ensemble” („Un ansamblu nebunesc”). Rămân la barocul pur, nealterat.

Costin POPA

Camerata Salzburg

E tare greu să găsești un nume potrivit pentru cronică ta atunci când pe afiș sunt atâtea nume mari dar și dragi, și nu știi pe care să îl așezi mai mult în lumină. Este vorba de

Concertul de la miezul nopții care a avut loc sâmbătă, 9 septembrie 2017, la Ateneul Român, susținut de Camerata Salzburg sub bagheta lui Tiberiu Soare.

Programul a debutat cu uvertura operei *La Clemenza di Tito*, construcție minunată, pur mozartiană, de un optimism cuceritor. Acest incipit cu o lucrare de Mozart a fost, poate, cea mai bună idee, Camerata Salzburg fiind un ansamblu de tradiție, cu peste 50 de ani de experiență, a cărei „casă”, este Universitatea *Mozarteum* din Salzburg. De-a lungul anilor, studenți și profesori ai universității au făcut parte din componența orchestrei așadar, cine ar fi mai potrivit pentru o introducere în atmosferă pe acordurile lui Mozart?

După acest prim moment în care muzicienii ne-au convins de bucuria sinceră de a se afla pe scena Ateneului – sonorități clare, frazări frumos conturate, motive tematice bine evidențiate – ne-am întâlnit cu îndrăgitul pianist român Viniciu Moroianu și cu Victoria Vassilenko, laureată a concursului Internațional „George Enescu” ediția 2016. Cei doi au interpretat *Simfonia concertantă* pentru două pianе și orchestră

Trovesi (clarinet), Doron Sherwin (cornet), Sergey Saprichev (percuție) ș.a., stăpâni pe ritmurile specifice. Toți sub conducerea Christinei Pluhar, interpretă și la teorbă.

Concepută în mare măsură în flux continuu, unitar, succesiunea ariilor și duetelor („Amadigi di Guala”, „Semele”, „Il trionfo del tempo e del disinganno”, „Alcina”, „Rodelinda”, „Rinaldo”, „Faramondo”, „Giulio Cesare”), pigmentată cu